

SÍLA PŘEDCHÁZÍ PÁD

Kázání ze soboty 14.10.2017 – br. Marek Jonczy

I. čtení: Mt 4, 1-11

II. čtení: Soudců 13,3-6; 16,23-31

I. ÚVOD

Už jako kluk jsem propadl jedné vášni. Tou vášní je má záliba v komiksech. Dodnes si pamatuji, když se mi od mého táty poprvé dostali do rukou jeho krásně svázané kreslené Rychlé šípy. Obrázky s bublinami si mě ihned získaly. Oblíbil jsem si je natolik, že i v teď dospělosti občas neodolám a nějaký zajímavý komiks si pořídím. Je to taky velmi vděčný dárek, kterým darující v mém případě nikdy nic nezkaží.

Jako kluk jsem měl přirozeně rád také komiksy o hrdinech. Dnes tito hrdinové "Avengeři", zažívají boom zejména na filmovém plátně. Já jsem však přeci jenom ještě poctivě tyto příběhy hlтал nejdříve z papíru. Komiksy nebyly v mém mládí dostatkovým zbožím, jak je tomu dnes. Byl to tak pro mě vždy velký svátek, když se mi nějaký dostal do rukou. Dokázal jsem jej pak číst i stokrát za sebou.

Možná i právě proto mě od dětství vždy fascinoval příběh biblického – "komiksového" hrdiny Samsona. Bezpochyby i jeho příběh se už nějaké komiksově podoby dočkal. Je to pochopitelné, protože biblické vyprávění má všechny potřebné atributy k tomu, aby mohl být i touto literární formou ztvárněn.

II. Hrdinný obraz Samsona

Víme, že měl dlouhé vlasy, uměl to se ženami-takže byl zřejmě fešák a frajer, na večírcích zřejmě dokázal dobře pobavit. To vše korunoval tím, že dal občas nepřátelským pelištejcům pořádnou nakládačku nebo předvedl nějaký nadlidský kousek v podobě přetrženého lva nebo vytržené železné brány i s panty. Navíc to byl pořádný rebel, který si velmi často dělal co chce a ještě se k tomu těšil z přízně svého Boha.

To jsou všechno vlastnosti, které kresleným komiksovým hrdinům vždy slušely a byly atraktivní.

Ale jde tady skutečně jen o příběh izraelského hrdiny, který má čtenáře pobavit? Jaký je skutečný smysl tohoto příběhu v biblické zvěsti? Jaký je skutečný obraz této kontroverzní postavy? Skutečně si Hospodin pro svůj záměr musel vybrat takového nestabilního floutka? Pojdme společně chvíli o tomto známém příběhu přemýšlet.

III. Skutečný obraz Samsona (historicko-literární kontext)

Budeme-li sledovat celý Samsonův příběh od 13 kapitoly knihy Soudců, můžeme si všimnout několika důležitých informací, které by nám zjednodušený obraz Samsona mohly nabourat.

a) Samson byl z pokolení Dan

Samsonovi rodiče pocházeli z izraelského kmene Dan, který sídlil u Středozemního moře a sousedil těsně s národem Pelištejců. Pelištejci přišli na Izraelské pobřeží zřejmě z Kréty

a kulturně Izrael v ledasčem předčili. Uměli dokonce velmi dobře zpracovávat železo.

Své převahy si byli natolik vědomi, že Izrael nepovažovali pro sebe za nějaké velké nebezpečí. Zřejmě Izraelity nechávali relativně v klidu. Ti své znesvobodnění přijali jako fakt, jako něco s čím se vlastně nedá nic dělat. Upadli do apatie a postupně odevzdanosti cizí kultuře, včetně jejího náboženského vlivu, kterému se postupně začali podvolovat.

b) Samson byl Nazír

Do této politicko-náboženské a společenské situace přichází Samsonovo výjimečné narození. Předpověděl ho Hospodinův posel neplodné ženě. Dle instrukcí, se toto výjimečné dítě mělo stát "Božím zasvěcencem" neboli Nazírem. Šlo o jakousi formu mnišství neboli oddanost Bohu, která se stanovovala vždy na nějaká čas nebo na celý život. Mohli jimi být mužové i ženy.

Dokonce i vojáci se po čas válečného tažení stávali Nazíry.

Všichni tito zasvěcenci se museli zdržovat vinné révy v jakékoliv podobě a všech opojných nápojů. Také si nestříhali vlasy. Všechny tyto vnější znaky byly jakousi protiváhou okolním pohanským kultům, které vyznávaly nevázanost a obět vlasů zde byla pravidlem. **Podstatné na tom všem však pro Nazíry nebyly vlasy nebo zjev, nýbrž vědomí úkolu, které tyto vnější znaky provázely.** V případě Samsona šlo o zcela jasný, i když ne jednoduchý úkol: "*Začít vysvobodovat Izrealce z rukou Pelištejců*". Právě pro tento úkol měl být oddělen a připravován už od matčina lůna.

c) Samsonova síla

Kde se však u mnišského a zřejmě i velmi asketického způsobu života projeví ony silácké předpoklady? Nikde v textu nenajdeme nic o tom, že by Samson rostl do síly. Samson je přesto často vyobrazován jako takový mladý "Arnold Schwarzeneger". To však ještě neznamená, že musel za každou cenu oplývat nadměrnou muskulaturou. První zmínka o použití síly přichází až ve 14 kapitole, 5 verši. Dozvídáme se zde o jeho prvním nečekaném kousku roztrhnutí lva, který mu skočil do cesty. Popisu události předchází důležitá určující informace, která následně provází všechny Samsonovy silácké kousky: "**Zmocnil se ho duch Hospodinův.**" čteme ve verši šestém. **Tedy nikoliv svaly nebo vlasy, ale Hospodinův Duch se stává onou zásadní veličinou, která zapříčinila jeho vzednutí síly vždy, když to bylo potřeba.**

d) Samson soudce

Zřejmě i díky zodpovědnému přístupu rodičů k výchově, jak popisuje, 13 kapitola, lze předpokládat, že si Samson byl své budoucí role vědom. Jak už to ale v životě chodí, vědomí úkolu ještě neznamená jeho plnění. Pročítáme-li se Samsonovým příběhem zjišťujeme, že stejně jako okolní Izrael i Samson byl světem Pelištejců natolik zaujat, že se do něj nechal velmi snadno vtáhnout. Nádherné sliby provázející jeho narození, tak začínají dostávat řádně na frak a z kladného hrdiny se rázem stává spíše antihrdina.

Bere si za ženu Pelištejku, ve sporu s řádem pro Nazíry se nevyhýbá zdechlinám, chodí za nevěstkami, jedná impulzivně, nesystematicky a ještě za svou příchýlnost k nehodné ženě nakonec bídně skončí...

Přesto je zajímavé, že o něm v bibli není řečeno zdánlivě křivé nebo kritické slovo. V epistoletě Židům dokonce čteme, *jak je poctěn mezi ty, kteří svou vírou dobývali království,*

uskutečňovali Boží spravedlnost, dosáhli toho, co jim bylo zaslíbeno...

V této souvislosti je důležité neopomenout text z konce 15 kapitoly. Mezi svými životními eskapádami totiž **Samson také dvacet let soudil Izrael a zřejmě dobře a spravedlivě**. A to jsou možná i důvody proč s ním má Hospodin takovou trpělivost a v jeho životních přešlapech se od něj neodvrací, až do oné osudné chvíle.

e) Samsonův pád

Všichni asi dobře známe příběh Samsona a Délili, který se nese až v pohádkových rysech. Třikrát Samson jejímu pokoušení odolal až nakonec podlehl a vyradil své tajemství síly. Teprve ve chvíli, kdy jsou mu ostříhány jeho "kouzelné" vlasy, od něj Boží Duch odchází a sním i jeho pověstná síla.

Teprve ve chvíli, kdy Samson podlehl vlastní iluzi, že je skutečný silák, teprve ve chvíli, kdy dal Samson jasně najevo, že to zvládne i bez svého Boha, od něj Hospodin skutečně odešel. Třikrát se přece v pohodě dostal z pout, tak proč by to nedokázal také poctvrté? Pokoušení ega a vlastní sebejistoty se mu stalo osudným. Kouzlo síly nebylo ve vlasech, ale pouze ve znamení, které jasně určovalo jeho napojení na toho, který jej vedl a dával mu onu magickou sílu vždy, když bylo potřeba.

IV. Závěr

Samsonův příběh se nám v mnoha ohledech může zdát jako extrém. Přesto odkrývá zásadní poznatky a principy Božího jednání.

Jako křesťané jsme přijali Boží poslání stejně jako Samson. Také my jsme se v určitém smyslu stali Nazíry – Božími zasvěcenci. Stejně jako Samson procházíme pokušením fascinace okolním světem, kde na svého Boha můžeme lehce zapomenout a snadno nabít dojmu, že jej vlastně pro svůj život nepotřebujeme. Velmi lehce můžeme i my podlehnout iluzi, že jsme dostatečně silní na to, abychom si v životě dokázali pomoci sami. Několikrát to vyšlo "domněle" i bez Boha, tak proč by to neklaplo i protentokrát? Ale právě v této chvíli přichází onen strmý pád, před kterým varuje i náš dnešní příběh.

Když Ježíš v evangeliích mluví o tom, co je nejtěžším hříchem, pak říká právě toto. Vše vám může být odpuštěno, ale hřích proti Duchu Svatému nikoliv. **A hřích proti Duchu Svatému není nic jiného, než to, že jej vlastním vědomím zapouzíme a odmítáme jej.**

Jako v každém biblickém vyprávění, tak i v tragickém příběhu Samsona můžeme najít záblesk naděje. Při Dagónově slavnosti byl oslepený Samson vyveden do chrámu, kde jej pelíšejší ponižovali a tupili. Samson v této těžké chvíli volal svého Boha: *"Panovníče Hospodine, rozpomeň se na mne a dej mi prosím, jen ještě tentokrát Sílu, Bože,...* Žel až v nejtěžší chvíli, až na sklonku svého života si Samson uvědomil, že bez svého Boha není ničím.

Nechť je i nám tento příběh varováním ale zároveň nadějí, že stejně jako Samson, i my jsme jen lidé, kteří občas šlápnou vedle. To rozhodující a důležité bude **vědomí, kým jsem před Hospodinem**. Stejně, jako si toto vědomí zachoval Ježíš Kristus, když byl pokoušen na poušti. I přes pokušení vzít svůj život do vlastních rukou nepodleh a nepustil se svého nebeského lana. Nenechal zvítězit ego ani iluzi o svých schopnostech.

Sám si moc přeji, abych něco takového dokázal a přeji to i vám.

AMEN